

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.	
Pe jumătate de an	120 *			
Pe un pătrar de an	60			
Un număr	5 Lei.			
Pentru străinătate pe un an		300 Lei.		

Majestatea Sa Regele Carol II. în Banat.

Serbările dela Băile-Erculane, Bozovici, Oravița și Răcăjdia.

Bănatul nostru a petrecut două zile de înaltă bucurie: Regele Țării s'a coborât în mijlocul poporului bănățan! În frumoasele zile de început de Iunie, la 2 și 3 Iunie, văile munților noștri s'au umplut de chiot și veselie, harnicii grăniceri au mănecat la drum odată cu zorii zilei, femeile lor au îmbrăcat haina de zi mare, împetrișând cu portul lor pitoresc ansamblul de podoabă plină și gravă al ținuturilor noastre muntoase.

După un program dinainte stabilit, Vineri în 2 Iunie, Majestatea Sa a venit la Băile-Erculane. Aci a poposit întâi pe pământul Bănatului, în perla munților noștri, străjuită de legendarul erou Ercule...

În piața din fața Casinoului, prin vrednicia unui comitet de oameni inimoși s'a ridicat un monument. Acest monument, — bustul bronzat al Regelui Ferdinand „eroul-eroilor”, cum îl prezintă cu dreptate inscripția de pe el — își așteaptă de mai mult timp desvelirea. Majestatea Sa Regele Carol II a primit să asiste în această zi de primăvară, la desvelirea monumentului.

La orele 11-30 Majestatea Sa Carol II însoțit de Marele Voevod Mihai sosește cu o escortă compusă de ofițerii din garnizoanele Logoj, Orșova și Turnu-Severin. În suita regală sunt Dnii miniștri: Dr. Alexandru Vaida-Voevod, prim ministru; Dimitrie Gusti, ministrul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor; D. R. Ioanițescu, ministrul Muncii, al sănătății și ocrotirilor sociale și Emil Hațiegan ministrul Ardealului.

Solemnitățile au început cu un serviciu religios și sfințirea apei.

Prea Sfințitul nostru Episcop ne putând participa la serbări, din cauză că e bolnav, a binevoit a-l înlocui P. Sf. Sa Domnul Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa al Aradului, însoțit fiind de Prea Onoratul Domn protopresbiter și consilier referent eparhial Mihail Păcațian și diaconul din Timișoara Alexandru Bocșianu; consilierii eparhiali Romul G. Ancușa, Aurel Moaca și Nicolae Cornean, Dimitrie Sgăvêrdia și diaconul Teodor Roșca, dela Caransebeș.

La serviciul religios a pontificat P. S. Episcop Grigorie asistat de protopresbiterii Mihail Păcațian, Romul G. Ancușa și Iosif Cămpianu, preotul Dimitrie Popoviciu al Locului și diaconii Teodor Roșca și Alexandru Bocșianu.

Înainte de începerea serviciului religios la intrarea M. S. Regelui și a Voevodului Mihai, P. S. Episcop prezintă Oaspeților regali Evangelia și Crucea pe care o sărută, adresează apoi o însuflețită cuvântare de bineventare, în care dă expresie caldelor simțăminte ale iubirii și alipirii noastre de Tron.

Responsorile au fost date de Corul Catedral din Caransebeș, cor mixt, compus din peste 60 persoane, condus cu mână sigură de profesorul de Teologie Constantin Vladu. A participat deasemenea și „corul Vidu” din Logoj, condus de Dl profesor Filaret Barbu, care a executat „Mărire...”

După serviciul religios, au urmat cuvântările. Dl General Razu, ca președinte al comitetului pentru ridicarea monumentului, a făcut istoricul acestui gest generos și laudabil; Dl ministru D. R. Ioanițescu, al sănătății, care a preluat monumentul, acest simbol de loialitate,

credință, dragoste, cu un cuvânt simbolul identificării cu pământul pe care Marele Rege l-a desrobii;“ Dl director general al Învățământului secundar Constantin Kirițescu, a făcut o admirabilă evocare a virtuților romane, cari se perpetuează peste veacuri și au țâșnit la plinirea vremii din sângele urmașilor acestor cuceritori; monumentul așezat la pragul acestor terme din cheia Carpaților este simbolul grăitor al simțămintelor noastre celor mai înalte; din el să ne inspirăm în vremuri mari!...

Epuizat programul din fața monnmentului, Majestatea Sa, însoțit de aghiotanți și de Dnii miniștrii a vizitat băile, iar dela direcțiunea băilor, în uralele mulțimii au urcat treptele parcului și ale Casinoului, unde s'a luat masa.

După ameazi la orele 3½ Majestatea Sa Regele și Marele Voevod Mihai, însoțiți de suită, au părăsit Băile-Erculane, continuând drumul cu automobilele peste Iablanița, Petnic și Globu Craiova.

Majestatea Sa a condus singur automobilul său, având la dreapta pe fiul său, Marele Voevod Mihai.

În toate satele prin care au trecut înalții oaspeți străzile au fost cordonate cu verdeață, iar poporul — în frunte cu preotul, învățătorul și ceilalți conducători — îmbrăcat în haine de sărbătoare, înșiruit cu mic cu mare, a aclamat sgomotos, în nesfârșite urale pe regele său.

La „Cheia Prigorului“ — intrarea în județul Caraș — s'a făcut printr'o poartă triumfală. Încă aci cărașanii au vrut să arate că sunt sărbătorește pregătiți pentru mari solemnități. Prefectul județului Caraș, Dr. Maxim Radovan a prezintat M. S. Regelui pâne și sare, dupăce a fost luat și dus în automobilul regal.

În comuna Prigor, în centrul ei stă ridicată o frumoasă troiță. Împodobită cu flori, troița a fost obiect de vizită câteva minute, în trecerea alaiului regal.

Vizită cu adevărat s'a făcut apoi în Bozovici — centrul Almăjului.

Făloșii bozoviceni au primit în tunete de pivă intrarea Majestății Sale Regelui și a Moștenitorului de Tron. Regele — după programul satorit — s'a oprit jumătate de ceas în Bozovici. Prea Sfințitul Episcop a oficiat aici un scurt serviciu religios, stropind — cu apă sfințită la Erculane — o altă troiță. Dl senator de Caraș Coriolan Buracu a salutat în câteva cuvinte pe Inalții oaspeți, cari au făcut deosebita cinste să viziteze centrul acestui Almăj grăniceresc...

Din Bozovici până la Oravița se leagă un drum de basme. Codrii și iar codrii... des-

părțiți de râul Nera, îți închid totuș orizontul cu un verde în cele mai splendide nuanțe. Pe un drum șerpuitor, la fiecare cotitură te crezi eliberat, dar el te ține mereu legat într'un farmec, care nu ști, de vrei să-l părăsești sau să te lași în vraja lui cu totul. Într'un târziu valea triumfă... și totuș nu e vale, căci străbătând centrul minier Steierdorf, drumul te-a aninat sus pe o culme de deal, de unde se dominează un jur întins de case albe răzlețite pe niște poeni scaldate în iarbă: un adevărat colț de rai!

De o bună bucată de timp suntem în teritoriul U. D. R.-ului (uzinele domeniului Reșița). Conducerea gentilă a acestor domenii a pus la dispoziție în mod cu totul gratuit trecerea peste domeniile sale, prin drumurile proprii atât de bine îngrijite.

La locul ce se chiamă Lup s'a dat o mică gustare, și întru amintirea trecerii și a opririi Majestății Sale Regelui Carol II s'a fixat pe casa de pază de acolo o placă comemorativă.

Prin regiunea romantică dela Marila, cu ținuturi copleșite de brazii seculari automobilele au coborât în orașelul dela poalele acestor munți bănațeni, Oravița, capitala județului Caraș.

Totuș acest orașel a primit pe Regele Țării așa cum poate că puține orașe mari îl știu primi. În oraș un aspect general de mare sărbătoare. Case împodobite cu flori și covoare, străzile cu verdeață, popor mult, solemn și agitat, pâlcuri compacte de țărani și mândrele fanfare, în cari abundă Carașul. Dela Piața până la Prefectură un cordon grila trecerea automobilelor, poporul se îndesea pe măsură ce se apropia de Prefectură, unde gema de lume. În urale nesfârșite intră la orele 9½ automobilul regal cu Majestatea Sa Regele la volan și cu Marele Voevod Mihai la dreapta sa. În acest moment iluminăția s'a înțetit prin focuri de artificii cari au fost aprinse în parcul din fața Palatului Prefecturii.

În sala cea mare de aici s'a făcut recepția în timp ce poporul jos aclama nesfârșit pe oaspeții săi regali.

Mânezi Sâmbătă s'a făcut sfințirea celor trei monumente: al regelui Ferdinand, al poetului Mihail Eminescu și al bănațeanului Damaschin Bojinca.

Solemnitatea desvelirii a fost precedată de un scurt serviciu divin, la care a participat un număr restrâns de oaspeți: a pontificat P. S. Episcop Grigorie, asistat de I. P. C. Sa Arhimandritul Policarp Morușca, starețul dela Hodoș-Bodrog, protopresbiterii: Păcățian consilier referent eparhial dela Arad și R. G. Ancușa dela

Caransebeș, Virgil Musta al Oraviței, 20 preoți din tractele Oraviței și Bisericii-Albe și cei doi diaconi, dela Caransebeș și Timișoara.

În biserica din Oravița, bine întreținută și frumos îngrijită P. S. Episcop Grigorie a adresat M. Sale o admirabilă cuvântare — spunând între altele: ...dragostea noastră, Majestate, este nețărnută... și dacă râul la izvoarele sale nu poartă corăbii mari, el alimentează apele cele bogate ale râului, purtătoare de corăbii și bogății.

La Oravița atât Majestatea Sa Regele, Voevodul Mihai cât și Dnii miniștrii și-au scris numele în evanghelia prezintată de P. S. Episcop Grigorie.

La desvelire s'a săvârșit iarăș un mic serviciu divin, precedat de o scurtă cuvântare a P. S. Episcop. Celelalte cuvântări le-au rostit: la bustul Regelui Ferdinand prefectul Dr. M. Radovan, la bustul eroului Damaschin Bojinca primarul Oraviței, Dl profesor Ilie Rusmir, iar în fața bustului nemuritorului poet Mihail Eminescu protopresbiterul Virgil Musta. Dsa a făcut cuvenita mențiune de meritul Dlui profesor din Craiova Ion Dongorozi, inițiatorul ridicării celor trei monumente, din timpul cât a condus județul ca prefect. Cele trei figuri arătate de busturi simbolizează curajul, conștiința și sentimentul. Sinteza lor să fie izvor și călăuză Românilor în cursul veacurilor viitoare!...

Au urmat defilările. În fața palatului Prefecturii de pe o tribună acoperită le-a primit M. S. Regele Carol II., A. S. R. Mihai Voevod de Alba-Iulia, PP. SS. LL. Grigorie, Augustin Pacha, Dnii miniștrii Vaida Voevod, D. Gusti, E. Hațiegan și Maestrul ceremoniilor Antoniu Mocsonyi.

Defilările populației au decurs în timp de peste o oră. Au participat numai la defilări circa 10.000 de oameni, cei mai mulți în costume naționale, de sărbătoare, fiecare comună având o tablă cu indicarea comunei și un drapel. În tot timpul defilanții au ovăționat cu însuflețire.

A urmat cercetarea expoziției aranjate în sălile Prefecturii, apoi banchetul.

După masă s'au aranjat serbări corale în Răcăjdia, defilări și apoi înăugurarea unei expoziții agricole.

La orele 8 seara serbările au luat sfârșit. Înălții oaspeții au pornit cu trenul spre București, ducând cu ei veselie din sufletul bogat în veselie al poporului bănățean.

NOTĂ OFICIALĂ.

Nr. 3192 E 1933.

În conformitate cu legile fiscale în vigoare, se proșoacă Onor. Preoțime eparhială să achite impozitul global pe trimestrul Aprilie—Iunie a. c. având a înainta — prin Oficiile protopresbiterale — dovada despre această achitare cel mult până la 30 Iunie a. c.

În chitanțele, respective dovezile ce se înaintează, trebuie să se menționeze precis, că: „Impozitul global pe trimestrul Aprilie—Iunie 1933 este achitat“.

Ceice nu vor prezenta dovada achitării impozitului, nu vor primi salariul pe luna Iunie, iar pentru viitor vor fi omiși din state.

Cei ce n'au prezentat dovada achitării impozitului global pe trimestrul Ianuarie—Martie nu pot primi nici salariul pro Maiu a. c.

Caransebeș la 9 Iunie 1933.

Consiliul eparhial.

Datoriile către eparhii.

Când am fost înaintat în anul trecut declarațiunile colective în baza dispozițiunilor cuprinse în Legea asanării datoriilor agricole (Lex Argetoianu), am făcut între altele și următoarea rezervă:

Conform art. 52 al. 8 din Legea menționată, datoriile către parohii (comune bisericesti) de orice natură ar fi, nu intrau în prevederile acestei legi. Drept aceea fiind datoriile către eparhii (dieceze) de aceeași natură, ca și cele către parohii, evident că nici cele dintâi nu puteau intra în conversiune și îndeosebi nu puteau fi supuse reducerilor din legea asanării, căci ar fi fost o anomalie, ca parohia, ca numai o parte a unui organism să beneficieze de un drept, până când organismul întreg, în cazul de față eparhia, care este un complex de parohii, să fie lipsită de același drept.

Acesta era din capul locului punctul nostru de vedere, care însă a fost de unii combătut.

Legea cea nouă din 14 Aprilie 1933, care reglementează datoriile agricole și urbane, după cum am mai fost accentuat cu o altă ocazie, dispune la fel ca Lex Argetoianu, adică că nu se aplică datoriilor către parohii de orice natură ar fi.

Ce privește datoriile către eparhii, la desbaterea proiectului de lege în Senat. dl senator Gr. Lupu observând, că la art. 12 se prevede,

ca dispozițiunile legii nu se aplică datoriiilor către parohii, a pus întrebarea, dacă intră în aceste datorii către parohii și datoriiile către eparhii, la ceea ce dl. Ministru al Lucrărilor publice și comunicațiilor, Eduard Mirto, a răspuns categoric, că intră.

Așadar punctul nostru de vedere a primit aprobare de pe banca ministerială, fiindcă e logic, ca față de eparhii să se aplice aceeași procedură, aceleași măsuri, ca față de parohii.

Dacă prin excepția creată față de datoriiile către parohii s'a avut în vedere, ca să se dea posibilitate funcționării în mod normal al parohiilor, nu se poate ca această funcționare normală să nu se aibă în vedere, respective să se denege, când e vorba de eparhii. Doară e cert, că parohiile numai în cazul acela pot funcționa normal în baza legilor în vigoare, dacă existența lor, adică a eparhiilor, este deplin asigurată.

A. Moaca.

+ Iuliu Vuia

Sâmbătă, deodată cu revărsatul zorilor s'a săvârșit în Domnul un bun creștin, iubitor al Casei Domnului și al așezămintelor ei, profesorul *Iuliu Vuia* din Caransebeș. A trăit 68 de ani, dintre cari 50 i-a dedicat culturii românești. A fost unul dintre vechii și luminații dascăli ai școlii noastre confesionale, al cărei îndrumător a fost în calitate de comisar protopopesc și președinte al „Reuniunii învățătorilor”, iar după Unire primul președinte al „Asociației învățătorilor din Ardeal și Banat”. La 1919 se reactivează ca profesor la Institutul nostru pedagogic, transformat ulterior în „Școală normală de băcți”, și este ridicat în 1927 la demnitatea de director al acestei școli. A fost deputat în Sinodul eparhial din Arad, mai apoi în cel al eparhiei noastre în curs de mai multe perioade, deputat în Congresul național bisericesc, asesor onorar în Consistorul diecezan, iar în prezent consilier onorar în Consiliul eparhial, secția economică. Și a mai fost și un meticolos cercetător al trecutului neamului nostru, publicând numeroase biograhii și monograhii și pregătind o vastă Istorie a Banatului.

Moare în calitate de președinte al „Casei Naționale” din Caransebeș pentru a cărei ridicare a colectat cu sânguință de albină peste jumătate milion de lei.

Înmormântarea-i, săvârșită în Lunea Rusaliilor, a fost o manifestație de recunoștință a publicului caransebeșcan pentru activitatea-i mănoasă pe teren obștească. Din aprecierile ce i-s'au rostit la groapă desprindem în cele următoare întâi pe cea a dlui Dr. Cornel Corneanu, căruia răposatul i-a fost un sfert de veac devotat colaborator și care a fost rostită în fața Catedralei și a școlii noastre confesionale.

Cuvântarea

dlui Dr. Cornel Corneanu rostită la înmormântarea lui Iuliu Vuia întâmplată la 5 Iunie 1933

Cucernici creștini,

În ascensiunea-i spre eternitate Iuliu Vuia mai poposește o clipită în umbra sfintei biserici și a școlii, cărora le-a închinat jumătate de secol din viața-i zbu-ciumată.

În epoca de sugrumare a conștiinței naționale prin lovirea Crucii și gătuirea slovei românești, în cea a revărsării de veacuri așteptatei desrobiri, cât și în cea a atât de dureroasei ciuntiri... figura dascălului Iuliu Vuia se conturează viguros într'o serie înfinită de acte de eroism, cari înscriu o pagină luminoasă în Istoria Neamului.

Încadrat de gloria unei vieți neprihănite și a unei remarcabile activități naționale, culturale și sociale, Eroul muncii perseverente și neostenite își face intrarea în România mare prin poarta surghiunului și a temniței ungurești, cu cari asupritorii încearcă să-i potolească flacăra înaripată a entuziasmului său espanziv și pilduitor pentru generațiile cari ne urmează.

Se remarcă ca o personalitate reprezentativă de rasă, cumulând și în epoca refacerii și consolidării noastre naționale trainicele însușiri și virtuți românești, moștenite și amplificate prin scurgerea veacurilor și stăpânite toate de dragostea de pământ, de lege și de neam și se profilează drept simbol al frământărilor, al zbuciumului și al năzuințelor celei mai strălucite generații de muce-nici și de animatori ai virtuții române reînviată.

Acumulator în permanentă efervescență el difuză cu risipă energia și jărzenia gorjanului, în solul mănus al Comloșului cu mândria bănățeană. Ce splendidă îngemănare, prevestitoare a zilelor de mărire ale unității naționale, pe cari au ajuns să le trăiască neasămuitul bănățean Iuliu Vuia, în a cărui vine curgea și sângele plăieșilor lui Tudor Vladimirescu!

Dar Vuia nu a fost numai un vizionar și un animator, a fost și un realizator. Cu siguranța, proprie semănărilor cari mereu ne dispar, a desgropat trecutul Banatului și al oamenilor lui și l'a turnat în documentate biograhii și monograhii, al căror corolar îl formează Istoria Banatului cărașan și severinean, o migăloasă și temeinică enciclopedie culturală a provinciei noastre, căreia i-a dedicat și osteneala ultimelor sale zile. Iar manualele sale didactice, rupte dintr'un suflet cald și îngrijorat pentru viitorul Nației, au fost decenii întregi singurele îndreptare ale școlii noastre confesionale,

cari luptau cu legiuiri de desperată sfărâmare a temeliei lor naționale.

Este creatorul „Asociației învățătorilor din Ardeal și Banat”, temeliitorul „Casei Naționale” și întregitorul „Școlii Normale” din Caransebeș. Și la bătrânețe, întretăiate cu suferinți, ca și în tinerețile sale expansive, a fost goarna neostenită a redeșteptării conștiințelor obosite sau indiferente pentru acțiuni obștești. Glasul său de oțel, izvorât din convingerea luptătorului desinteresat, fulgeră, răsculă și influență, și lumca îl asculta și îl urma, căci el nu se clintea nici odată din slujba adevărului.

A secerat izbânzi, a urcat culmi de slavă și de satisfacție. Dar nu pentru sine, ci pentru neamul și așezămintele, pe cari le slujea cu rară abnegație, devotament, pricepere și demnitate. Și a mai fost și un fanatic realizator al *ideii bănuțene*. Reintegrarea Banatului în drepturile ce-i revin de pe urma suferințelor sale de ieri și de astăzi, cât și de pe urma ineputzabilelor sale comori sufletești și ale pământului său istoric, în această Țară întregită și prin mintea, inima și brațele noastre, este astăzi obiectul vital al năzuințelor noastre slinte și indis-cutable.

Acest Banat, tot mai stăruitor în eforturile sale spre desăvârșită biruință, se cutremură astăzi îndurerat în fața pierderii ireparabile, ce i-a hărăzit Providența de pe urma spiritualizării tribunului Iuliu Vuia, și înfășurându-i ființa, ce zăbovește încă câteva clipe între noi, cu giulgiul curat al recunoștinței, dăltuește cu lacrimi și de durere dar și de îndreptătită mândrie, pe zleamănu mormântului său, străjuit de apotheoză dumnezeirii lui Christos, troparul izbândeii și mării bănuțene:

„*Errou a fost și o să mai fie...*”

Intristată Asistență,

Praznuim înnoirea firii prin verdeața clopleșitoare a nadejdeii creștinești și înnoirea ființei omenești prin pogorârea Duhului sfânt. Acestor Rusalii, însoțite întotdeauna de o dulce și caldă fericire, ce se revărsă stăruitor în căsuța însoțită din preajma Sebeșului, le-a fost dat să înnoiască și cele ce au fost ale pământului în Iuliu Vuia cu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Florile lor, și cele vii și cele trecătoare, îl încadrează în ultimul triumf pământesc spre Pantheonul Caransebeșului, unde îl așteaptă cu stâlperi și Diaconovici Loga și ierarhii Popasu, Popea, Musta și teologul Olariu, cântărețul Petrescu și Dragalina și Velovanu, Jianu și Penția și tot soborul dreptilor, săvârșiți în Domnul și în muncă topitoare de vlagă românească. Aici între ai săi, își va găsi și Iuliu Vuia odihna, pe care în viață nu a cunoscut-o. De aici, preamărindu-se, ne trimite cu impetuoșitatea care-l caracterizează, solita mesianică: „Iată cu am murit, Dar Dumnezeu va fi cu voi și vă va întoarce în pământul părinților voștri”, (I. Moise c. 48, v. 21) întregit și reintegrat.

În veci pomenirea lui!

Cuvântarea

preotului-profesor Filip Pop președintele Asociației profesorilor secundari, ținută la înmormântarea profesorului Iuliu Vuia.

„Și să se întoarcă această pulbere în pământ precum a fost. Și sufletul să se întoarnă înapoi la Dumnezeu, care l-a dat”. Ecleziast XII. 7.

Jalnici ascultători,

Sunetul duios al clopotelor sfintei noastre biserici, steagurile cernite de pe școala normală și casina română ne-au vestit alaltăieri trecerea prea timpurie din această viață a neobositului vrednic dascăl român, a profesorului Iuliu Vuia.

Sentința gravă și de eternă valoare din Ecleziastul Testamentului Vechi „*Să se întoarcă această pulbere în pământ...*” o vedem executată privind acest sicriu rece, care conține rămășițele pământești ale unui bun și devotat creștin, tată de familie adevărat și mai presus de toate, înflăcărat iubitor al țării, al Banatului și al neamului, din care bunul Dumnezeu l-a învrednicit să facă parte.

Accastă gravă sentință, pe care nici un for judecătoresc nu o poate modifica, planează asupra capului fie-cărui dintre noi, și deși o știe fiecare, totuși prea puțini ținându-o mereu înaintea ochilor, își îndreaptă pașii acestei scurte vieți pe calea cea adevărată, producătoare de liniște sufletească, de fericire vremelnică și vecinică, ci cei mai mulți își uită că oricât de mulți ani ar trăi omul, zilele întunecului, vecinicia este neasă-manat mai mare, decât viața pământească.

„*Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăciune*” ne spune Ecleziastul Testamentului Vechi în acelaș capitol v. 8, dar sfântă cântare a bisericii noastre dreptmăritoare completează această zicere pesimistă zicând: „*Toate sunt deșertăciune, câte nu rămân după moarte*”. Și oare ce se'nțelege sub „*cele ce rămân după moarte*”? La nici un caz nu se pot înțelege aurul și argintul, ori mărirea lumească ci sub cele ce rămân după moarte, se'nțeleg numai faptele cele bune, activitatea spre binele comun, cari însoțesc pe om și dincolo de mormânt.

Mă voi nizu în puține cuvinte să evidențiez, în general numai, frumoasele și nobilele însușiri ale profesorului Iuliu Vuia, cari îl fac nemuritor și îndrumător al multor generații și după moarte.

Din frageda copilărie a fost încălzit de focul dragostei de legea noastră străbună, care a fost în trecut ocrotitoare, este de prezent stâlpul cel mai puternic și fără îndoială va fi și în viitor unicul și cel mai sigur apărător al acestui neam. Această însușire nobilă l-a călăuzit în întreaga lui viață ca învățător, profesor, scriitor și ca factor important al vieții noastre culturale. Ca învățător a făcut parte din aceea falnică pleiadă — ce durere, o pe sfârșite — de apostoli laici, cari pe lângă catedra de dascăl al fiicei bisericii — căci așa se numia școala noastră confesională, în zilele de grea restriște — au îmbrățișat și strana sfintei noastre biserici, unde cu vibrațiile vocii lui sonore a preamărit pe Dumnezeu dimpreună cu glasurile îngerești ale elevilor săi, din cari s'a trudit să facă mai presus de toate creștini adevărați.

După realizarea idealului național, îl vedem, pe

Irmosiere

scrise pe hârtie velină, curat, cetăț,
se găsesc spre vânzare la

Librăria Diecezană

Prețul 150 Lei. — Se pot comanda prin ramburs.

neobositul dascăl Iuliu Vuia, suind și coborând treptele universității și a căminului studentesc din Cluj, unde — deși își serbase de mult semicentenarul vieții — prin regulata sa participare la cursuri, prin însuflețirea și sârguința sa demnă de admirat, a servit ca model, a fost un stimulent pentru toți cari alergaseră la Universitate — nu pentru ca să ocupe pe nemeritate posturi grase imbiate de împrejurări — ci pentruca prin muncă trudnică să-și câștige cunoștințele și drepturile necesare spre a deveni vrednici luminători ai institutelor noastre de învățământ naționalizate. Cu un elan nespus de însuflețire conducea pe candidații de profesori bănățeni și foarte adesea au răsunit din pieptul lor nu numai în salele de studii ci și în aula universității — întocmite pentru streine graiuri și streine învățături — pe lângă reproducerea științei în scumpa și frumoasa noastră limbă maternă și imnul nemuritorului poet Mureșan: „*Deșteaptă-te române*”. Acest imn de redeșteptare națională l-am auzit cântându-l pe pururea însuflețitul defunct chiar și în 11 Decembrie anul trecut în piața orașului nostru, cu ocazia adunării antirevizioniste, când de dragul reușitei a început să conducă „*hora unirii*”.

Ca profesor a câștigat simpatia colegilor lui, cari l-au ales de președinte al „Asociației profesorilor secundar”, secția Caransebeș, care post onorific l-a ocupat cu demnitate până la 27 Octombrie 1930. În această calitate s'a distins apărând drepturile colegilor lui la toate adunările.

Analele și registrele comitetului central al Asociației generale a profesorilor secundari din București sunt o vie dovadă despre ținuta lui bărbătească, având curajul ca parlamentar, când era vorba de interesele școlii și ale apostolilor ei, să calce chiar și disciplina de partid.

Ca scriitor încă s'a distins. Spre a evidenția dragostea și grija ce o avea pentru tinerii studenți bănățeni, citez câteva rânduri din apelul ce l-a adresat în Nr. 5 al ziarului „Viața Nouă” din 1926 pentru înființarea la București a unui cămin pentru studenții bănățeni: „*Banatul simbolizează tot ce este sfânt și glorios în viața poporului nostru* (Mitropolitul Dr. N. Bălan către M. S. Regele Ferdinand la 1923), *Banatul, această perlă a Coroanei române... care ni-a dat pe cei mai entuziaști apostoli ai românismului... M. Roșu, Tichindeal, Loga, Bojincă și E. Murgu... nici una din provinciile române n'a suferit atâtea persecuții pe teren politic, cultural și bisericesc ca și acest nefericit Banat, care și în zilele glorioasei zămisliri a României întregite a trebuit să îndure cea mai grea durere: amputarea... nouă ne trebuie o armată conștientă... pentru realizarea idealului desăvârșitei întregiri naționale... toate bisericile bănățene, toate școlile și toată suflarea românească să-și dea obolul său pentru acest cămin*”.

Acest apel ca și toate scrierile regretatului scump coleg, de cari sunt pline coloanele tuturor revistelor și ziarelor din Banat, sunt cea mai eclatantă dovadă despre sentimentele patriotice de cari era stăpânit, de ideile mărețe ce preocupau sufletul său nobil de a ridica Banatul său drag la locul ce i se cuvine și de a eterniza pentru posteritate memoria bărbaților de seamă din această regiune.

Manualele lui pentru școlile primare, utilizate cu folos de colegii săi și de elevi, au avut mai ales pe timpul când eram sub jug străin o netăgăduită valoare. Din ele au propus, învățătorii confesionali, slova românească și din fiecare șir al cărților lui radia ideia naționalismului curat, din care s'au împărțășit zecile de

mii de mici vlăstare cari au devenit apărătorii limbei și legii noastre strămoșești de pe aceste meleaguri, până la reînvierea neamului.

Activitatea sa laborioasă de mult l-a scos din sânul familiei — era al nostru, era al tuturor — căci pentru binele obștesc lucra, necruțând nici o osteneală, de aceea cu drept cuvânt îl și numiam cu toții „*taica Vuia*”.

Munca sa asiduă — care uneori, mai ales în timpul din urmă, fiindu-i fizicul slăbit — trecând peste puterile lui, l-a răpus înainte de vreme, nedându-i posibilitate să-și vadă cartea de istorie a Banatului terminată. Moartea lui prea timpurie nu l-a învrednicit să-și vadă monumentala sa operă realizată. De ani de zile preocuparea sa a fost înființarea „*Căsei Naționale*” din loc. El este inițiatorul și părintele ei. Pentru „*Casa Națională*” a adunat și ne-a lăsat o avere frumoasă, pentru dânsa a muncit fără preget până la ultima lui licărire de viață.

Sunt abia trei săptămâni de când a colindat tot orașul, cerând sprijinul tuturor pentru concertul aranjat de dânsul la 10 Mai a. c. în favorul „*Căsei Naționale*”, care în urma împrejurărilor vitrege nu s'a putut realiza.

În urma activității sale laborioase făcând parte în mod efectiv din toate societățile și asociațiile culturale din Banat, profesorul Iuliu Vuia de mult s'a făcut vrednic a sta alături de antecesorii lui colegi: Diaconovici Loga, Dr. I. Olariu, Velovan și alții, a căror scumpe rămășițe se odihnesc în acest cimiter, numit cu drept cuvânt „*Punteonul*” marilor bărbați de valoare ai Banatului.

Pe regretatul îl jelește pe lângă scumpa și distinsa sa familie, biserica lui iubită, în care se observă lipsa valorosului ei membru, școala românească, *Asociația profesorilor secundari*, toate societățile culturale, în special „*Astra*” și *Asociația culturală din Banat*, în numele cărora am avut autorizația să rostesc aceste cuvinte.

Dormi în pace iubite coleg dimpreună cu scumpii și neuitații noștri colegi Coriolan Toma și Ioan Penția, pe cari, nu de mult i-am petrecut cu tine, la acest loc de odihnă. Dragostea ce ai arătat-o față de colegii tăi, față de școala și cultura românească, față de Banatul tău atât de drag, patriotismul tău inflăcărat pecetluit în scrierile tale, îți vor eterniza memoria.

Dela „Frăția Ortodoxă Română”.

Miercuri în 7 Iunie s'a ținut cea dintâi ședință a Comitetului de direcție coroborat cu membrii din Caransebeș ai consiliului eparhial.

Președintele a pus în discuție aranjarea ședințelor festive din prilejul constituirii cercurilor protopopești în tractele Lugoj și Caransebeș.

Pentru organizarea cercului Lugoj s'a fixat ziua de Duminecă, 18 Iunie a. c. cu următorul program:

Orele 9.30 Sf. Liturghie și Chemarea Duhului sfânt, celebrate în biserica cea mare a Logojului.

Orele 11.30 Adunarea de Constituire a cercului protopopesesc cu următoarea ordine de zi:

a) „*Impărate ceresc*” executat de „*Corul*,

Vidu" sub conducerea dlui profesor Filaret Barbu.

b) Cuvântarea de deschidere a dlui Dr. Cornel Corneanu, președintele F. O. R.-ului.

c) Salutul creștinesc al reprezentantului bisericii din Logoj.

d) „Sfârșitul lumii antice și Creștinismul“, conferință ținută de dl profesor Constantin Rudneanu.

e) Imn religios, executat de „Corul Vidu“

f) „Necesitatea organizării și scopurile „Frăției ortodoxe Române“, cuvântare rostită de dl Lt. Colonel Romulus Boldea, președintele „Comitetului pregătit“ din Logoj.

g) Constituirea cercului protopopesc

h) „Bine ești cuvântat Doamne“ cântat de „Corul Vidu“

i) închiderea adunării.

Orele 15.30 *Vecernia*, cu predica părintelui administrator protopopesc Dr. Aurel Mihaescu.

*

Cercul protopopesc al tractului Caransebeșului se va organiza și constitui Sâmbătă în 24 Iunie 1933 — Nașterea sf. Ioan Botezătorul. — Programul detaliat îl vom publica în numărul proxim. Rugăm Onorata Preoțime din acest tract să aducă Duminecă în 18 l. c. la cunoștința poporului dreptcredincios ținerea cestei manifestații a „Frăției Ortodoxe Române“, îndemnându-l să participe în număr cât mai mare.

ȘTIRI

Ziua de 8 Iunie. Aniversarea celui al 3-lea an dela proclamarea de rege a Majestății Sale Carol II s'a sărbătorit în orașul nostru prin servicii divine la toate bisericile. In biserica catedrală s'a făcut un serviciu religios la orele 10.30 în fața tuturor autorităților, civile și militare.

Pentru Muzeul eparhial s'au primit dela Dl director al liceului „Traian Doda“, consilier eparhial *Matei Armaș* o cutie cu peste două sute de monezi, vechi, române și străine. Deasemenea părintele *Nicolaie Văleanu* din Cornea, a donat o fotografie a generalului Traian Doda cu autograful său propriu.

Aducem pe această cale sincere mulțumiri binevoitorilor donatori!

Pactul celor patru a fost parafat. Miercuri, în 7 Iunie 1933 s'a încheiat la Roma și respective s'a parafat în biroul Ducelui Mussolini pactul dintre: Italia Germania, Franța și Anglia. După informațiile marilor agenții, prin acest pact se garantează o pace de 10 ani, și se fac mai eficace metodele de procedură ale Societății Națiunilor.

BIBLIOGRAFIE

Dr. Grigorie Gh. Comșa, Episcopul Aradului: Spre Zărilor Vecinicii. Arad 1933. 204 pagini. Prețul 45 lei, plus porto poștal recomandat Lei 18. Acest volum cuprinde 55 predici, cuvântări ocazionale și articole ale P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului, vădind intențiunea P. Sf. Sale de a birui prin o cumpănită apărare asupra vrăjmașilor mântuirii sufletelor. Cuvântări și predici, ca acelea despre creșterea pruncilor, Invierea și suferința, reînvierea credinței, spălarea păcatelor, excelează prin note de actualitate accentuată, iar cuvântările despre apostolatul laicilor, morala fără religione, însemnătatea societăților religioase pentru biserică etc. sunt perle ale gândirii creștine. Volumul are și multe cuvântări patriotice. Toate cele 55 cuvântări și articole sunt o dovadă stăruitoare despre necesitatea credinței, astfel că ele pot fi aplicate la multe împrejurări ale vieții.

Cartea se găsește la librăriile mai principale, din țară.

*

Preotul Dimitrie Anușoiu: Indemnuri pentru Duminecile din Postul Mare, cuprinzând predici model, pline de învățătură și abundente în pildele frumoase, pentru toate Duminecile cinstitului Post al Păresimilor.

Predicile sunt cuprinse într'o broșură de 32 pagini, editată ca Nr. 19 în cadrul „Bibliotecii religioase-morale a Consiliului eparhial. De vânzare la Librăria Diecezană cu 5 Lei exemplarul.

„CATIHETICA“

păr. profesor Dr. Petru Barbu costă
60 Lei + spesele de transport!

Aviz.

Aducem la cunoștința celor interesați, profesori și foști elevi, părinți și toți iubitorii de școală că liceul „Traian Doda” din Caransebeș, cu ocaziunea încheierii festive a anului școlar 1932/1933 care se va ține în ziua de 21 Iunie a. c. ora 8 dimineața va sărbători și 25 de ani de activitate a acestui liceu din granița bănățeană.

Toți aceia cari mai simțesc în sufletul lor ceva dragoste și interes pentru acest liceu, sunt rugați a lua parte la serbare.

Direcțiunea.

N. B. În cadrul aceluiași festivități se aranjează convenirea absolvenților de acum 10 ani (anul școlar 1922/1923) la 21 Iunie, și deci toți aceia cari s'au legătuț să se întâlnească după o despărțire de 10 ani sunt cu insistență rugați ca pe ziua fixată, adică Miercuri 21 Iunie a. c. ora 8 dimineața să fie prezenți la liceu.

Secretariatul.

A V I Z.

**Librăria Diecezană
cumpără ceară
curată**

cu prețurile cele mai avantajoase.

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află
de vânzare la Librăria Diecezană.

FABRICA (ATELIER) DE LUMINI A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

În fabrica (atelier) de lumini, înființată de Consistoriul nostru eparhial, se află de vânzare lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi. Recomandăm credincioșilor noștri, ca să-și procure dela această fabrică luminele de ceară curată trebuincioase la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, părăstase, după cum se și cere aceasta de tradiția și
○ cultul bisericii noastre dreptmăritoare. ○

Luminele se pot procura direct sau dela și prin epitropiile parohiale la

„Librăria Diecezană” Caransebeș
cu grosul și cu bucata.